

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ἐλεύθερο Θέατρο—(Θέατρο Κυβέλης—Θέατρο Λουξ).—Κανείς δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶχε παράπονο γιὰ τὰ ἔργα ποὺ ἀνέβασε ὡς τῶρα τὸ «Ἐλεύθερο θέατρο». Μὰς χάρισε τὴν εὐκαιρία καὶ καλὰ ἔργα νὰ δοῦμε καὶ οἱ καλλιτέχνες του μπορέσανε τίς περισσότερες φορές νὰ δημιουργήσουνε τοὺς ρόλους τους ἀξιόλογα :

ΤΣΕΧΩΦ : «Τρεῖς ἀδελφές». Αὐτὸ τὸ ἔργο βεβαίωτατα εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ μπορεῖ νὰ γραφοῦν· δηλαδὴ προέρχεται ἀπὸ μιὰ βαθύτατη παρατήρηση στὸν ἀνθρώπινο πόνο, ποὺ τὸν ἐνοίωσε ἀπόλυτα ὁ συγγραφέας καὶ ποὺ φυσικὰ τὸν φανέρωσε μὲ τὸν πιὸ καθαρὸ τρόπο, γεμάτο δυνατὴ συγκίνηση. Οἱ «Τρεῖς ἀδελφές» δὲν εἶχανε καλὴ τύχη καὶ δὲν φταίνε μόνο αὐτές· μέσα στίς τέσσερες σύντομες πράξεις τους παρουσιάζονται πολλὰ πρόσωπα μὲ λίγο ρόλο τὸ καθένα· εἶναι φανερὸ λοιπὸν ὅτι ἡ δουλειὰ τοῦ σκηνοθέτη ἐδῶ ἔχει νὰ κάνει τὸ πᾶν καὶ ὁ πραγματικὸς πρωταγωνιστὴς εἶναι αὐτός, πάντα, μὰ καὶ σὲ τέτια ἔργα πιὸ πολὺ τὸ «Ἐλεύθερο θέατρο» ὅμως ἔχει σκηνοθέτη τὸν κ. Μελά, ποὺ ἔχει ἀποδειχθῆ ἀνίκανος καὶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά οἱ βιαστικὲς πράξεις, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἢ ἐνόχληση ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ φέρνει ἡ παρουσία τοῦ σκηνοθέτη σὲ τέτια περίσταση, τὸ ρίξανε τὸ ἔργο ἐντελῶς. Κι' ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ βοηθηθοῦν οἱ θεατρίνοι καὶ οἱ θεατῆς γιὰ νὰ τὸ καταλάβουν καλύτερα μείναμε ὅλοι σὲ μιὰν ἀσάφεια καὶ σὲ μιὰ ζάλη πιὸ πολὺ, ἐκεῖ ποὺ ἦταν φανερὸ πῶς μόνο καλλιτεχνικὴ χαρὰ θὰ μᾶς περίμενε.

Καὶ τὸ κοινὸ στεναχωρήθηκε, γιὰτί, καθὼς ἀκούσαμε νὰ λένε «μορφωμένοι» θεατῆς, ἢ βαριά δυστυχία ποὺ ἐξεκλιζέται μέσα στὸ ἔργο, τοὺς ἐπνίγε καὶ θεωρούσανε πῶς τὸ θέατρο εἶναι γιὰ νὰ ξεσκᾶσει κανεὶς καὶ γιὰ τὸ ξεσκασιμα μὲ τὴ θεωρία τῆς ἀνώτερης Τέχνης οὔτε τὸ λογαριάζουνε. Ματκιοπονοῦν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ δνειρεύονται νὰ γίνουνε ἱεροφάντες τῆς καθαρῆς θεατρικῆς τέχνης· ἐδῶ, σοῦ λέει ὁ ἄλλος, ἢ «Πεισματάρια» στὸ θέατρο Κοτοπούλη, μέσ' στὴ ζέστη καὶ μέσ' στὴν Ὁμόνοια, προχτὲς ἔκοψε 712 εἰσιτήρια!.. Κάθου γύρευε τώρα κι' ἔλπιζε!.. Μὰ οἱ πίννες τοῦ Ἑθνικοῦ; Ἀσφαλῶς ὄχι γιὰ χάρι τοῦ Αἰσχύλου, ἢ κάποια νομπάρια, ἢ πρώτη περίοδο, τὸ φτηνὸ εἰσιτήριο.

Κι' ἐμεῖς λατρεύουμε αὐτὴν τὴν οὐτοπία τῆς «τέχνης», ἀλλὰ καλὸ θὰ ἦταν νὰ εὐρίσκω κανεὶς ἕνα τρόπο νὰ πεῖ τὰ λόγια τῆς «τέχνης» βουλευσαδίερικα καὶ τι δηλαδὴ ποὺ κάνει ὁ Πανιόλ κι' ὁ Λενορμάν· ἀλλιώρως πρόκειται νὰ γυρίσει κανεὶς στοὺς ὄρμους μὲ παρέα τὰ δνειρὰ του καὶ τὴν ἀμφίβολην ὑπερόχην του, ποὺ δὲν θὰ μπορεῖ νὰ παρουσιάσει καὶ τὰ δικαιώματά της...

ΒΡΟΙΚΝΕΡ : «Ἀρρώστα νεῖατα» : Ἐνα ἔργο μὲ ἀρίστη τεχνικὴ καὶ πιὸ σπουδαῖο ἀκόμη, γιὰτί ἀργότερα θὰ τόχουνε γιὰ ντοκουμέντο γιὰ νὰ μιλάνε γιὰ τὴ φαῦλη μας ἐποχὴ, ἀν καὶ κατὰ τὴν «Ἔστια» οἱ διάφορες ἀρρώστιας τῆς νεότητος δὲν ἔχουν κυριέψει τὴν Ἑλλάδα μας, γιὰτί, καθὼς φαίνεται, ἢ «Ἔστια» δὲν θὰ διαβάσει ἐφημερίδα, γιὰτί ἀλλιώρως θὰ ἔδλεπε γέροντες σατύρους, νέους σατύρους γιαιτροῦς, τόσους καὶ τόσους ἄλλους νὰ περιφέρονται ἀνενόχλητοι.

Ἐδῶ ὁ «σκηνοθέτης» ἔκανε πάλι τὴ δουλειὰ του· ἔκοψε τίς σκηνές ποὺ δὲν ἐνδιαφέρουνε τὸν Ἕλληνα θεατὴν γιὰ νὰ γίνει τὸ ἔργο πιὸ ἠθικὸ καὶ δὲν καταλάβαινε καὶ πολλὰ πράγματα παρὰ τὰ μαντεύαμε.

Ἡ κ. Κυβέλη, ποὺ στίς «Τρεῖς ἀδελφές», ἔπαιξε μὲ τὸν καλύτερο τρόπο, τὸν πιὸ βαθιὰ καλλιτεχνικὸ, μεγάλην θεατρίνα, προικισμένη ἀπὸ τὴ φύση μὲ προσόντα σπάνια ποὺ αὐτὴ τὰ δούλεψε καὶ τὰ ἔφερε σὲ φηλό σημειο—ἔπαιξε καὶ δῶ πολὺ καλὰ καὶ δίπλα τῆς ἢ Ἀλίκη ἔφθασε μὲ μιὰ φῖνα τεχνικὴ καὶ μὲ μιὰ πραγματικὴν αἰσθησὴ καὶ ἀντίληψι τοῦ ρόλου νὰ γίνει ἢ ἠρωίδα τῆς βραδυᾶς. Ἀπὸ τοὺς κυρίους ἐκπληξῆ ἔκανε ὁ Μουσοῦρης, ἰδίως στὴν τελευταία πράξη καὶ ὁ Ἀποστολίδης, ποὺ τὸν μικρὸ καὶ σχεδὸν ἄφωνο ρόλο του τὸν ἔπαιξε μὲ προσοχὴ, μὲ σύσνειδησία καὶ μὲ σαφήνεια.

ΚΑΤΑΕΦ : Ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου : Ὁ «σκηνοθέτης» πάλι θριάμβεψε. Τὸ ἔκοψε τὸ ἔργο καὶ μᾶς τὸ παρουσίασε σὲ τρόπο ποὺ δὲν ἔκανε καθόλου καλὴ ἐντύπωση· γιὰτί δύσκολα θὰ μπορούσε νὰ πιστέψει κανεὶς πῶς τὸ ἔργο παίχθηκε στὴ Ρωσία

όπως τό άκούσαμε μαζί εδω! Ξέρουμε πώς τό θέατρο άκεί βρίσκεται σά άνήγηρή θέση και πώς τά έργα τά εφετάζουν πριν τ' άνεβάσουν' μπορεί ποτέ νά έπιτρέπανε νά παηθεί έργο έτσι οαχλό και μάλιστα νά βγει και σά άλλα κράτη; Ούτε πάλι μπορούμε νά πούμε ότι οι ρώσοι θεατές είναι άργόσχολοι, όπως θά ήταν αν παύχαινε ό «Τετραγωνισμός» όπως άπαίχθηκε εδω. 'Αγώριστο κι' αυτό!

—Γιά νά πούμε και τή μιάρη άλήθεια τό «σκηνοθετικό» άστρο του κ. Μαλά έχει σδύσει πιά' λούφαζε' δέν θοροβαί' μόνο κάνει τόν καλό, κολακάει τούς κριτικούς, τούς χαϊδεύει στό «Ήθμα» και φανταζόμαστε πώς γιά τά χρονογραφήματα τούτα θά παίρνει διαταγές από τόν κ. Φαλλέρο πού έχει τή διαφιήμηση του θεάτρου' ίδίως αξιοπαρατήρητος είναι ό «σκηνοθέτης», όταν κάνει τόν αγαθό' θυμίζει τήν άλεποθ πού φέρσε ράσο' φαίνεται πώς έχασε πιά και τήν έλπίδα του 'Εθνικού», μπροστά στην Κυδέλη είναι φυσικό πώς δέν μπορεί νά κάνει όσα έκανε τής Μαρίκας και θά ήταν έξοχο θέαμα νά δει κανείς τόν κ. Μαλά νά στάει σοφία. Κι' ούτε πού θ' άξιζε νά μιλάμε πάλι γιά τόν κ. «σκηνοθέτη», άν δέν πιστεύαμε βαθιά πώς ό κ. Μαλά είναι ό χειρότερος Έλληνας, ό πού βλαβερός έγθρός του θεάτρου μας, πού μαζί μέ τήν άμάθειά του έχει τήν καταφερτζοσύνη του σπουδαία και τό νά δείχνουμε κάθε τόσο τά σφάλματα του τό θεατρούς άπαράξάτο καθήκον μας κι' έχουμε τήν ιδέα πώς εξημεροτομής και τήν έπιμέλεια του Κώστα Μουσοσόρη μέ τή σκυλία φιλεργία και στόν πολύ γνωστό πρώτο μηχανικό του θέατρο τόν κ. Πέτρο Φραμαντίτη, αξιολογώτατο μεταξú τών συναδέλφων του και άς μήν παραξενευτεί κανείς, γιατί οι καλύτεροι σκηνοθέτες εδω στην Έλλάδα είναι οι μηχανικοί, οι φροντιστές και οι ηλεκτρολόγοι.

Κι' όσο γιά κάτι γρήγορες άλλαγές, γιά κάτι πετυχημένα στηρίγματα και γιά κάτι άλλες λεπτομέρειες, είναι άπολύτως δικαιο και άναγκαίο νά σημειώσουμε πώς αυτά τά χρωστάμε πού πολύ στην περίφημη νοικοκυρσύνη και τήν έπιμέλεια του Κώστα Μουσοσόρη μέ τή σκυλία φιλεργία και στόν πολύ γνωστό πρώτο μηχανικό του θέατρο τόν κ. Πέτρο Φραμαντίτη, αξιολογώτατο μεταξú τών συναδέλφων του και άς μήν παραξενευτεί κανείς, γιατί οι καλύτεροι σκηνοθέτες εδω στην Έλλάδα είναι οι μηχανικοί, οι φροντιστές και οι ηλεκτρολόγοι.

ΠΑΝΙΟΑ: Μάριος. Γιά νά ξεκαθαριστούν μερικά άντιλήψεις θά τομλούσαμε νά πούμε πώς από σκηνοθετική άποψη, δηλ. από τήν άποψη τής έρμηνησίας του έργου μέ τίς σκηνογραφίες, δέν είδαμε τίποτα σπουδαίο' τό λιμάνι άρχισε στρωμωμένο από τήν πόρτα του μαγαζιού και άκόμα όπηρχαν και κάτι κατάρτια σάν παλούκια σ' ένα φόντο χωρίς προοπτική' τό πού αξιοθέαμαστο είναι πώς μερικοί δημοσιογράφοι βρήκανε πώς ή σκηνογραφία αυτή θήμαξ Μασσαλία!

Ό «Μάριος» λοιπόν είναι μιá πρωτίστης γραμμής ήθογραφία, πού έπειδή ό συγγραφέας έχει γράψει κι' άλλα έργα μέ «ιδέες», πήρε εξωτερικά και άτεχνα τήν «ιδέα» γιά τόν άκταταμέτρητο πόθο του άνθρώπου γιά τό άπειρο κλπ. κλπ. Γιατί αυτός ό πόθος στό έργο είναι τό πού αδύνατό του σημείο' ό Μάριος μέ ένα φρόδο φανερώνει όνειροπολόντας άπάνω σ' αυτό, τόν πόθο του κι' άκόμα μέ τό νά κάνει λάθος στίς λερονάδες' στιγμές γελοίες! Είναι όμως τόσο έξοχα γραμμένο στά ήθογραφικά του μέρη — και μάλιστα ή πρώτη πράξη — πού ξεχνιούνται όλα φαίνεται ό συγγραφέας μέ τήν έκτακτη τεχνική, πού άφήνει πιά νά κουρευόνται οι «ιδέες», και ή «ποίηση» και τά τοιαύτα. Κάνει ένα σαρύ παραστάσεις, γίνεται ταυία και θριαμβεύει κι' εδω. Τι λένε οι «ερωφάντες» πού λέγαμε; Τίποτα άλλο παρά πώς ό χειρότερος καιρός γιά τήν «Τέχνη» είναι ό δικός μας.

Κι' σύχνοματα τήν τύχη του «Μάριου» νά τήν είχανε όλα τά έργα! Πρώτα-πρώτα: ή 'Αλλική! Γράφαμε τόσο οι κριτικές τών έφημερίδων, πού δέν θά είχε κανείς τίποτα άλλο νά πει παρά νά τά υπερέλκει όσο μπορεί πού πολύ, γιατί τό πιστεύουμε άπολύτως πώς όταν κανείς έχει τήν έγκαιρία νά θαυμάσει κάτι, πρέπει νά μη λυπάται τίς λέξεις και νά μη σημαίνει άκόμη και τά ψεγάδια, — γενικά μιλάμε, στην 'Αλλική είναι πού δύσκολο και δέν βρει κανείς ψεγάδι. Λοιπόν δέ λέμε τίποτα. Η φαντασία μας δέν μέξ ύπερταί και δέν μέξ είναι τίς λέξεις πού χρειαζόνται γιά νά θαυμάσουμε τήν 'Αλλική. Ό κ. Χρ. Νέζερ χάρμα και άπόλαωση, περίφημος ό κ. 'Αλ. Μπουμπής, αξιόλογος στόν τεμπέλικο ρόλο του ό κ. Κουκούλης, τό ίδιο ό κ. Βλαχόπουλος ό πρεσβύτερος και πού πολύ στή θέση του ό νεώ-

παρος. Η κ. Μηλιάδη καλή γενικά, αν και το μεταξωτό φουστάνι της το μαύρο, δεν ταίριαζε με το ρόλο και δεν το λήμε αυτό για να ποίμε για την κ. Μηλιάδη—Ισα-Ισα ή κ. Μηλιάδη είναι θεατρίνα από κεινες, που μάς γοητεύουν άπαντα στη σκηνή—παρά δε, το θιατρό έχει και ρεζισιέρ... Αξιοσημειώτος στις δύο μικρές του εμφανίσεις και συμπαιθητικός ο νέος κ. Μ. Παπαδάκης. Σημειώνω τελευταίο τον Κώστα Μουσούρης, γιατί στο ρόλο του Μάριου μπάρσα να πραγματοποιήσει μίαν έπιτυχία του πάρα πολύ σημαντική, από εκείνες που θα τις θυμάμαστε είναι στο στόλ του Κώστα Μουσούρης αυτοί οι άνετροπαρμένοι λαϊκοί νέοι· μάλιστα, θα λέγαμε, και το θεατρούμα σημαντικότατο πώς μπάρσα να παρουσιάσει: ένα λαϊκό παιδί χωρίς καθύλου να το κάνει ρωμαϊκό· κι' ο ρόλος του Μάριου μπορεί να είναι ο πρωταγωνιστής, αλλά είναι: ο χειρότερος· έκαινος πρέπει να παί όλες τις ψευτιές κι' όλες τις κακογραμμένες σελίδες του συγγραφέα περί Μαγύρας, περί καραβιού που φεύγει, περί Μαδραγοσκάρης κλπ. Κι' ο Κώστας Μουσούρης έκανε πολλά για το καλό του συγγραφέα σ' αυτές τις δύσκολες στιγμές της Μούσας του, όποτε η ψευτιά δεν φάνηκε στην ένταση, που είχε.

Τά έργα τα ξίνα κακοπαθαίνουν στη μεταφράση έδω στο θιατρό μας. Ο «Μάριος» είχε και δώ τύχη. Τόν μεταφράσε ο κ. Κωστής Βαλμύρας. Και ή περίφημη λεπτή του αίσθηση, ή ελληνομάθειά του και ή μέρωση του μαζί με μίαν πατρα νοναδική σχεδόν και με μιά μελέτη θεατρική σπάνια ανάμεσα στους νέους, θριαυρίσανε και μάς παρουσιάζσανε ένα κείμενο πλοσίον, πολύχρωμο, μιά όργανιστική διάθεση και χωρίς τόν κ. Κωστή Βαλμύρα και παρ' όλη την αξία τώσων άριστων ήθοποιών, που τό παίξανε, ή έπιτυχία του θα ήτανε πολύ λιγότερη.

Θέατρο Μαρίκας.— Τη θερινή της περίοδο την άρχισε ή Μαρίκα κάλι με φιλολογικό έργο· με τό «Γλάρος», του ΤΣΕΚΩΦ κι' έδω. Ο «Γλάρος» δεν είχε πάλι καμιάν σχεδόν έπιτυχία για τό κοινό και έπασε πολύ γρήγορα σάν τις «Τρεις άδελφές». Όταν παλαιότερα, πέτυχε στην Ευρώπη και τό άνιδασιμά του θα ήταν κάτι άπληρίστα στη ρωμαϊκή φαντασία τη θεατρική και τότε όλες οι προποθέσεις θα τό βοηθούσαν γιατί σήμερα ο «Γλάρος» στέκασκε πολύ πιο κάτω από τις «Τρεις άδελφές». Τό θέμα του είνε πιο εϊδικό, πιο περιωρισμένο και σχεδόν τά πρόσωπά του άντικαθητικά· τίτια έργα με καλλιτέχνες που παίζουν κλπ. δεν άρρίσσαν, γιατί παίρνουν ένα κάποιο πολύ άτομιοιστικό χαρακτήρα, και δεν άνδιαφέρτα κανείς. Έμεισε άπορούμε τόρα γι' αυτή την παλιάν έπιτυχία και δεν θα έπρεπε να παχηθεί και έδω. Γιατί τά έργα τά σπουδαία, που δεν έχουν άντίξει στο πάροχα του χρόνου συκοφαντούν και προβίδουν και βλάπτουν την έννοια της Τέχνης.

Τό μόνο εύχάριστο ήταν ότι στο «Γλάρο» έπαίξε αξιολογώτατα ο κ. Μαρτά υός, ο κ. Τογανέας, και ο κ. Γαβριηλίδης υός καθώς και ο κ. Γιαννίδης. Και δεν ύστέρησε καθόλου ή δίσ Παπαδάκη και ή κ. Ν. Βιτσιώση και μάλιστα ή δίσ Καζέβιναγιώτου.

Έίσιος όμως θα έπινομούσαμε να ύπογραμμίσουμε, γιατί είναι δικαιο, τό παίξιμο του κ. Μαρτά, που είναι πάρα πολλές ύποσχέσεις ύστερα από τόν ρόλο αυτόν.

Τό έργο γενικά πηχθήκε καλύτερα από τις «Τρεις άδελφές». Δεν ύπηρχε κανείς να τό κάνει θάλασσα, ή Μαρίκα κα κανόνισε όλα καλά— και καίρος είναι φανταζόμεστε, να γυρίσουμε στην παλαιότερη έποχή που τά δραματικά θιατρα δουλεύανε χωρίς σκηνοθέτη. Σκηνοθέτης χρειάζεται στο «Εθνικό» μόνο και Ιωσή και στην Όπερίττα για να την άνανηνήσει.

Σολομονές. Μιά πολύ κοινή και βαρετή—έξω από την πρώτη πράξη—αμερικάνικη φάρα με περιπέσια παριζιάνικα, μίμηση καλή της γαλλικής τεχντροπίας, που δεν θ' άξιζε να την άναφέρουμε, αν δεν έμφανίζότανε σ' αυτήν και ή Μαρίκα. Είναι τόσο τό ταλάντο και ή θεατρικότητα της θίας αυτής γυναικάς, που χωρίς να βρίσκαται σιά εϊκος χρόνια της, βάζε: κάτω όλες τις νέες και τις ώραιες του θιάσου της—και δεν έχει λίγες φέτες. Τάτια άχρη, τίτια κομψότητα και τίτια γυναικισμό δύσκολα βλάπαι κανείς και ούτε ή Μαζά δεν έχει τη λυγαράδα και την εθικνησία της Μαρίκας. Άναγκάζεται κανείς να μη σκηνοίει τά ματία από πάνω της και αν δεν φοβόμαστε μη θεωρηθεί αϊόβια και άσομίδισατο στο μέγιστο θεαμακό μας στην άγαπημένη Μάρικα, θα λέγαμε πως αν ένας νέος έπρόκειτο να συγκληνθή έρωτικά από μιά γυναίκα του δραματικού θιατρού, θα προτιμούσε χωρίς διαταγή αυτή τη νεωρόδη και την κομτασιή σιλουίτα της Μαρίκας με τό

πνευματικό και δυνατό πρόσωπο, που θα μπορούσε να σκορπίζει την αισιοδοξία και στόν πιο άπογοητευμένο. Ασφαλώς η μεγάλη αυτή θεατρίνα είναι η κομψότερη γυναίκα της 'Αθήνας, βοηθημένη άπάνην στη σκηνή από το θαύμα έκαινο που λέγεται ταλέντο, πάρα πολύ μεγάλο ταλέντο, μέσα σε μιά δουλεύτρια και άνησυχη ψυχή.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΛΟΣ.—'Ο έκτακτος αυτός ήθοποιός παίζει τώρα σε "Αστρα" αλλάζοντας πρόγραμμα κάθε μέρα. Παρακολούθησα δύο παραστάσεις που και τόν θυμώσα αούτη τή στιγμή, γιατί θέλωμα να πωμε τό πόσο παστρίκας, πόσο προσημάνεις ήταν, άν και σε συναισθηματικό και πόσο βοηθάει τή θεατρική διαπαιδαγώγηση του κοινού με τό υπέρροχο ταλέντο και με τό νοικοκυρεμένο και παιθαρχικό ήθας του.

ΔΑΥΚΟ ΘΕΑΤΡΟ.— Τό Παγκράτι δικαιώνεται όταν άνεβαζει καινοβργια έργα πολύ νέων. Φέτος μόνο για να συντηρηθή άγωνίζεται τό τό εύχόμασε θερρότατα και κρίμα που δέν είδαμε φιλολογικές Τατάρες, έξω από μία του κ. *Τ. Μαυροκέφαλου* τούς «Μεσολογγίτικους καύμοús».

Βέβαια τό έργο δέν είχε καμιάν αξία. Ούτα καν σκηνηκίνη οικονομία, μία που ό συγγραφέας είναι και υποβολέας, και καλός υποβολέας μάλιστα. Ο ήθοποιός τό παίζανε καλά και θα μπορούσαν να παίξουν και άλλα έργα καλύτερα, γιατί ούτα τό κείι τούς λείπει ούτε και η ικανότητα. Μιά παράσταση μάλιστα που είδαμε «ή Δίκη της Μαρίας Ντάγκαν» ήτανε άριστη ως παράσταση. Έχει έναν ήθοποιό που πρωτοεμφανίζεται σε διαρκή οικισόν στην 'Αθήνα. Τόν κ. Μορίδη που έχει πολλές δυνατότητες—έκανε ήδη ένα πολύ καλό Βαλεντίνο στο «Φόουστ». Οί άλλοι ήθοποιοί όλοι είναι πολύ γνωστοί στην 'Αθήνα και μέλη κεντρικών θεάτρων. Ο κ. Β. Ρώτας πρέπει να φροντίσει χωρίς φιλολογικές πρώτες δέν έχει λόγο τό Λαϊκό θέατρο.

Η ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ—ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.— Δημοσιευθήκανε τελευταία τ' αποτελέσματα της Σχολής του 'Εθνικού θεάτρου και είδαμε πολλούς άριστούχους που ξεδιέφευε πολλά χρόνια για ν' αποδείξουνε πώς δέν έχει να περιμένει τίποτα από αυτός τό δραματικό θέατρο. Αυτό σύμφωνα με τό νόμο, θα διοριστούν στο 'Εθνικό με πολύ μισθό, τή στιγμή που άρνήθηκαμε ένα χιλιάριχο περισσότερο στόν κ. Χρ. Νάζερ. Θα παίρνουν μάλιστα σχεδόν όσο παίρνει έκαινος. Τι θα γίνει; Σιγά-σιγά ό άσήμαντοι μαθητές και άριστοχοί θα διώξουνε τούς καλούς που έχει σήμερα τό «Εθνικό» και θα έχουσε έτσι μία κυριαρχία άραιοτεχνισμού και ρατίδων πρόδο. Οί άλλοι θα μεταχτούν έξω με τούς τόσους και τόσους «νόμιμους» τρόπους που βρίσκονται στο θέατρο, ή και οι άσημαντοι αυτοί δέν θα βρίσκουν δουλειά, θα περιφέρονται στους δρόμους και θα διώχνουν τόν κόσμο από τό ήθασο που παίζουν. Νέος παρασιτισμός και κοινωνικός κίνδυνος. Αυτόν λοιπόν τόν άρνητικό καθήφορο δέν τόν βλέπουν; Οί ήθοποιοί πρέπει να διαμαρτυρηθούν (έννοομα τούς πραγματικούς ήθοποιούς του «Εθνικού») αλλά σε ποιόν να διαμαρτυρηθούν; Ο κ. Γρυπάρης τό δήλωσε πώς δέν τόν νοιάζει άν φύγουν όλοι οι ήθοποιοί από τό «Εθνικό» και ουστά άφου έχουσε τούς άραιοτέχνες και τις χαρμαροφάσσες τις κοσμικές κυρίες, που όταν βαριούνται να πηγαίνουν στο Ατελιέ πηγαίνουν στην Σχολή. Κανείς άργοδότης δέν τούς πονάει τούς θεατρίνους και πό πολύ ή φαιστική διοίκηση του 'Εθνικού θεάτρου, που έβρει και «τιμωρετ» κιάλας» ό κ. πρώην Γενικός Έπιθεωρητής φαντάζεται πως οι θεατρίνοι είναι στραβόβουλα, φυγόπονα δασκαλάκια, βποταγμένα στην Ισραχία και δέν ούδεσαι τό τι ύπόφερε ό καθένας για να γίνει Βακχης, Παρασκευας, Γληρός, Μινωτής ούτε μπορεί να αισθανθεί τι δικαίωμα είναι να είναι θεατρίνους, που στο γνώρισε τό κοινό. Κρούουν τόν κώμανα του επαγγελματικού κινδύνου και είδοποιουμε τούς άξιους ήθοποιούς του 'Εθνικού, πώς όταν άβριο βρεθούν έξω, να μην τούς φανεί παράξενο. Έκεί μέσα παίρνουν 5000 και 6000 δραχμ., άνθρωποι που ό κ. Σαρματζής δέν θα τούς είχε ούτε για τό κόρο.

Ζήτω λοιπόν ό κοσμικός και ό μη άραιοτεχνισμός!... Η Σχολή του «Εθνικού» πρέπει να ριχτεί στην Καιάδα, γιατί δημιουργεί δυστοχημένους ανθρώπους και ό νόμος που δίνει δικαιώματα στους άριστούχους» να ούδεσαι. Εδώ στήθος με στήθος οι άλλοι καλλιτέχνες άποχτούνε τή θέση τους, όχι να λένε δυο λόγια, και να παίρνουν τό φουρί των άλλων, που μπορεί να πουμε δλόκληρες τράντες και που έχουν βγάλει έργα οπουδαία. Ο σύγχρονος παρασιτισμός πρέπει να λείψει, να λείψει!...

οθανόντουσαν ότι έχουν μπροστά τους τόσους τυχερούς θεατές. Αυτός ο έκοποιός συγκρατημένος και μόνο είναι: μεγάλο παιδαγωγικό κέρδος και θά έφτανε να δικαιώσει τις παραστάσεις του «Εθνικού».

Σε λίγες μέρες παρυσρεθήκαμε σε μιá παράσταση διαφόρων έργων που παίζανε Καθηγητές και Καθηγήτριες του Κολλεγίου. "Αν τό κάνανε τέτιο πράμα Έλληνες συνάελαφοί τους—άσε που δέν θά τό κάνανε—θά γινόντανε πρόγμα σπουδαία, γιατί άγάπη άνάμεσα καθηγητών και παιδιών δέν υπάρχει: πολλοί σοφοί ήθονικούντανε όταν τους τυχαίνει να βάζουν κακό βαθμό στους μικρούς και άκόμα μάρ κάνουν κι' ανατριχιάζουμε κάτι ματιές που ρίχνουνε στο μεσοκωνικό σχολείο τό ιδιωτικό που είπαμε πριν, οι δάσκαλοι οι καθαρουσιάνοι! ...

Στό Κολλέγιο τά παιδιά καμαρώνανε τους Καθηγητές τους, όπως και έκείνοι τά είχανε καμαρώσει, όταν παίζανε αυτά. Κι' έδω πρόκειται για κάτι τι σημαντικό' τά παιδιά που εκπαιδεύονται έτσι παίρνουν θάρρος στη ζωή και την αντιμετώπιζουν γερά' τώρα τόν άνθρωπο τόν πλάθουν πιο πολύ οι περιστάσεις, μέ κάποια προτοίμασία από τά πριν, ώφελει άπείρωσ.

Κρίμα μόνο που τό Κολλέγιο είναι για τά πολύ πλούσια παιδιά και πάλι κρίμα που δέν μπορεί όλα τά δημοσία σχολεία να γίνουν Κολλέγια! Έμεις, άν ή τύχη μάρ χάριζε άγόρια δικά μας και χρήματα, θά τά γράφαμε στο Κολλέγιο 'Αθηνών, έξόν άν έως τότε γίνει τόση πρόοδος και κάθε Γυμνάσιο της 'Αθήνας γίνει κι' αυτό ένα τέτιο σχολείο.

Και τελειώνοντας πρέπει να σημειώσουμε πώς τις «Ορνίθες» τις είχε προτοίμασει ο κ. Charles Coon και τού άξιζει κάθε έπαινος και για τό άνάεασμα και για τή γερή θεατρική μόρφωση που έχει και που φάνηκε πιο έντονη και στο πώς έπαιξε ο ίδιος τήν «Αρκούδα» τού Τσάιφωφ και στο πώς είχε προτοίμασει γι' αυτό τό μονόπραχτο ένα σιλιέζικουμένου ρωσικού σαλόκι που ήτανε ένας θριαμβικός συνδυασμός έμπροσπιονιστικών χρωμάτων και έρωρητιάς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΝΕΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

1. "Ιδρυσis θέσεως 'Επόπτου τής 'Εκκλησιαστικής μονικής.
2. Τι θά επιδιωχθή—'Ανακαίνισis, άναθεώρησις, διαλογη και παρακράτησις—'Επιτομής Πολυλογίας άκολουθιών—'Αναβίωσις Βυζαντινών χορών επί τή ββάσει τής σωζομένης φωνητικής παραδόσεως—'Η Μουσική 'Επιτροπή του 1905.

'Ηγγέληθι ότι ο κ. Κ. Α. Ψάχος διορίσθη 'Επόπιος τής 'Εκκλησιαστικής Μουσικής. Τοιαύτη δέ θέσις τό πρώτον νυν συνιστάται έν 'Ελλάδι. Δέν έντινε να αναγνώσωμε τόν νόμον ή κανονισμόν, δυνάμει του οποίου ώρίσθη ή θέσις του τοιούτου 'Επόπτου και κατά τόν όποιον κανονίζονται τά δικαιώματα και τά καθήκοντά του. 'Εκ του άρθρου όμως του κ. Κ. Νικολάου, του δημοσιευθέντος έν τούτ 'Μουσικοίς Χρονικοίς' (Δ' 1932 σελ. 111) ειδικώς γραφέντος περί τούτου, μανθάνομεν ότι σκοπός του 'Επόπτου θά είναι: «*ανακαίνισis, άναθεώρησις, διαλογη και παρακράτησις επί πάσης προς τό θρησκευτικό μας παρελθόν συνοχής μετά τήν δέουσαν άναστολήσιν*», διά τακτικής λ. χ. και γενικώς επισκέψεώς του εις τούς ναούς, διά συνοχής προς τάς προϊσταμένας άρχιερατικάς άρχάς, τούς επιτρόπους και ψάλτας τών διαφόρων ένοριών.

Ειδικώς δέ και προσωπικώς από τόν διορισθέντα ο κ. Νικολάου άνάμενει να μάθη 1) άν θά παραμεινουν αι νυν έν χόρσει τρεις λειτουργία Χρυσοστόμου, Βασίλειου και 'Ιακώβου, 2) άν θά συντημενθή ή πολυλογία του 'Ορθρου, 'Εσπεριου, τών προηγιασμένων και Παρακλητικών και πάσης άλλης ακολουθίας, και 3) άν, το και σπουδαιότερον, θά άνανήσθη ο Βυζαντινός Χωρός με πρωτοψάλτην και βαστακιάς. 'Όν πάντων τήν πραγματοποίησιν ευχεται με άργόν 'Αμήν και έκδηλοϊ τήν χαράν του επί